

Hvordan passer vi vores kaninpatienter bedre postoperativt?

Syvende afsnit i en artikelserie om de eksotiske dyr i klinikken. Det vil være en kombination af vejledning i fodring og pasning samt hyppige lidelser og cases.

Af: Mette Louise Halick, Dyrlæge,
Anicura Københavns Dyrehospital

Den postoperative pasning er helt essentiel, hvis der skal opnås succes med kirurgiske indgreb på de helt små dyr, herunder kaniner. Statistisk set sker 60% af alle anæstesi-relaterede dødsfald i forbindelse med opvågningsfasen. Denne artikel giver tips og vejledning til at holde patienten stabil postoperativt og dermed øge overlevelsen.

Overvågning

Overvågning er ressourcekrævende. Ideelt set ligger patienten et roligt sted, bliver suppleret med ilt og bliver løbende monitoreret. Den mest intensive periode er indtil kaninen er vågen nok til at løfte hovedet og kan ligge i brystleje. Her monitoreres crt, respirationsrate, puls og slimhinder hvert 5 min. Dette ændres til hvert 15. minut, i takt med at patienten vågner. De færreste klinikker har ressourcer til, at en person kan sidde og kigge på patienten non-stop. En løsning kan derfor være, at placere patienten et centralt sted, eller at flytte patienten med rundt i huset. Dog skal man i hvert enkelt tilfælde foretage en vurdering, i forhold til hvor meget stress patienten påføres.

Hold patienten varm

Hypotermi er en af de hyppigste årsager til, at de små patienter enten er lige ved eller dør i opvågningsfasen. Det store overfladeareal i forhold til kropsvægten gør de helt små patienter ekstra udsatte. Temperaturen bør monitoreres løbende under anæstesi og ikke mindst postoperativt. Selv om patienten er normoterm, når den tages af operati-

onsbordet, kan den hurtigt blive kold. Det behøver ikke være en bekostelig affære, at holde patienten varm. Ud over det dyrere udstyr (som varmeplader og varmelamper), kan babysokker på poter og ører samt bobleplast og varmemolie som tæpper være en stor hjælp. Temperaturen måles rektalt og skal ligge mellem 38,3 og 39,5 grader. Det er vigtigt, at termometeret placeres minimum 1-1,5 cm inde i rektum. Når kaninen er vågen, normoterm og er gået i gang med at spise, fjernes varmekilden. Temperaturen monitoreres fortsat, til man er sikker på, at dyret kan opretholde sin kropstemperatur uden hjælp. Vær desuden meget observant på tegn på hypertermi.

Analgesi og støtte til mavetarmkanalen

Det kan være svært at få kaniner, der har ondt, til selv at æde, og ofte nægter de at

synke, når de tvangsfodres. Smerter er derfor begyndelsen på ileus, hvilket vil komplicere det postoperative forløb. Adækvat postoperativ analgesi både før og efter udskrivelsen er derfor et meget vigtigt element. Meloxicam (0,3-1mg/kg sid-bid) alene eller i kombination med buprenorfin (0,01-0,05mg/kg sid-qid) er oftest tilstrækkeligt til bløddelskirurgi. Supplering med et ketamin eller fentanyl CRI kan være nødvendigt initialt ved eks. ortopædkirurgiske indgreb. Prokinetika, som metoclopramide (0,5mg/kg bid), kan være med til at mindske risikoen for ileus postoperativt. Både meloxicam, buprenorfin og metoclopramide kan gives PO og kan derfor også sendes med patienten hjem.

Venflon og væske

Alle patienter, der skal opereres, bør have en venflon. Hos kaniner placeres en gul venflon let i den laterale ørevene eller v. cephalica antebrachii. Dette giver mulighed for hurtig intraoperativ og postoperativ administration af væske, analgetika og akutmedicinske stoffer. Kaninens væskebehov er 100-150ml/kg/dag. Postoperativ væskebehandling med drop eller et depot på 10-20ml/kg SC anbefales. Det er dog vigtigt ikke at deponere mere end 15ml hvert sted af hensyn til risikoen for nekrose.

Tvangsfodring

Så snart kaninen begynder at vågne, tilbydes den lækkert grønt og hø. Har dette ingen umiddelbar interesse, tvangsfodres patienten med enten Critical care eller Recovery, så snart der er synkereflex. Start ud med 5ml/kg eller så meget som kaninen tolererer. Undgå at det hober sig op inde i munden. Kaninen fodres hver 2. time de første par gange og bør derefter være i gang med at spise selv. Den videre tvangsfodringsprotokol planlægges afhængigt af

kropsvægt og type af tvangsfoder. Hold øje med, at kaninen kommer i gang med at producere urin og afføring.

Hjemsendelse

Når kaninen selv kan holde sin kropstemperatur oppe, er kommet i gang med at spise lidt, virker godt tilpas og er kommet af med afføring og urin, er den klar til at komme hjem. Det kan dog være nødvendigt at beholde kaninen natten over til observation. Har man ikke døgnbemanding i sin klinik, må kaninen enten hjemsendes, hvor der trods alt er noget overvågning, eller henvises til fortsat indlæggelse på en anden klinik.